

e-Book

శివారుడు

వ్రతిష్ఠ

pratibha.eenadu.net / eenadupratibha.net

ఆర్థిక వ్యవస్థలకు అంతర్జాతీయ అండ్!

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల పురోబివృద్ధికి రుణ సాయం చేసే అంతర్జాతీయ ఆర్థిక సంస్థ ప్రపంచ బ్యాంకు. సభ్య దేశాల మధ్య ఆర్థిక అసమానతలను తొలగించడానికి కృషి చేస్తోంది. మాలిక వసతులు, విద్య, ఆరోగ్య రంగాల అభివృద్ధి ఆశయంతో పాటు పేదలకం తగ్గింపు, పర్యావరణ పరిరక్షణ వంటి ఉన్నత లక్ష్యాలతో పనిచేస్తోంది. రెండో ప్రపంచ యద్ధానంతరం ఓని ఏర్పాటుకు దారితీసిన పరిస్థితుల నుంచి ప్రస్తుత పనితీరు, పరిధి, ఇందులో మన దేశ భాగస్వామ్యం, ఇంతవరకు పాంచిన ప్రయోజనాల గురించి అభ్యర్థులకు తగిన అవగాహన ఉండాలి. ప్రపంచబ్యాంకు నిర్వహణ, నిర్వాణంలోని లోపాల కారణంగా ఏర్పాటైన కొత్తతరం అంతర్జాతీయ సంస్థలు, అందులో భారత్ పశ్చిమస్తన్న క్రియా శీల పాత్ర గురించి తెలుసుకోవాలి.

1944లో ఐక్యరాజ్య సమితి నిర్వహించిన ద్రవ్య, ఆర్థిక సమావేశం

ప్రపంచ బ్యాంకు

|**రెండో ప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో ప్రపంచ దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థలు చిన్నాభిన్నమయ్యాయి.** అభివృద్ధి చెందిన ఆర్థిక వ్యవస్థలు కూడా కుప్పకూలాయి. యుద్ధం ముగిసిన తర్వాత అంతర్జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థల పునర్స్థాణం, సులభ ద్రవ్యత్వం ప్రపంచానికి అత్యవసర లక్ష్యంగా మారింది. ఇందుకోసమే 1944లో జులై 1 నుంచి 22 వరకు న్యూహంప్సైర్ (అమెరికా)లోని బ్రిటన్ వద్దులో 44 దేశాల ప్రతినిధులు సమావేశమయ్యారు. ‘ఐక్యరాజ్య సమితి ద్రవ్య, ఆర్థిక సమావేశం’గా వ్యవహారించిన ఆ కార్బ్యూక్రమంలో దేశాలన్నీ ఐబీఆర్డీ, ఐఎమ్ఎఫ్ అనే రెండు అంతర్జాతీయ ఆర్థిక సంస్థల ఏర్పాటుకు అంగీకరించాయి. ఏటినే బ్రిటన్ వద్దుకవలలు అంటారు. అందు లోని ఇంట ర్యూషనల్ బ్యాంక్ ఫర్ రీకన్స్ట్రుక్షన్ అండ్ డెవలమ్ మెంట్(IBRD)ను ప్రపంచ బ్యాంకుగా పిలుస్తున్నారు.

ప్రపంచ బ్యాంకు సంస్థలు: ప్రపంచ బ్యాంకు గ్రూపులో అయిదు సంస్థలున్నాయి. అవి 1) ఇంట ర్యూషనల్ బ్యాంక్ ఫర్ రీకన్స్ట్రుక్షన్ అండ్ డెవలమ్ మెంట్ (IBRD) 2) ఇంట ర్యూషనల్ డెవలమ్ మెంట్ అసోసియేషన్ (IDA) 3) ఇంట ర్యూషనల్ పైనాన్ కార్పొరేషన్ (IFC) 4) మల్టీలేటరల్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ గ్యారంటీ ఎజెన్సీ (MIGA) 5) ఇంట ర్యూషనల్ సెంటర్ ఫర్ సెటిల్మెంట్ ఆఫ్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ డిస్ట్రిబ్యూట్స్ (ICSID)

భారతదేశానికి ICSIDలో తప్ప మిగిలిన నాలుగు సంస్థల్లోనూ సభ్యత్వం ఉంది. ఏటిలో మొదటిసారిగా ఏర్పడింది ఐబీఆర్డీ (1945). ప్రపంచ బ్యాంకు సభ్యత్వం కావాలంటే

మొదట ఐఎమ్ఎఫ్‌లో సభ్యత్వం అవసరం. ప్రపంచ బ్యాంకు ప్రధాన కార్యాలయం వాచింగ్‌న్‌లో ఉంది. ప్రస్తుత (2019 నుంచి ఆయిదేళ్ల కాలానికి) షైర్కున్ డేవిడ్ మాల్పాన్.

ఈయన జపాన్ జాతీయుడు. ఈ బ్యాంకు ఆర్థిక పునర్మి ర్యాణం, అభివృద్ధికి సంబంధించి దీర్ఘకాలిక రుణాలను అంది స్తుంది. ఐఎమ్ఎఫ్ సభ్యదేశాలన్నీ ఐబీఆర్డీలోనూ సభ్య దేశాలే. ఐఎమ్ఎఫ్‌లో సభ్యత్వం రద్దుయితే ఐబీఆర్డీలోనూ సభ్యత్వం పోతుంది. ఆయితే 75% సభ్యులు అనుమతి ఇన్నే ఐఎమ్ఎఫ్‌లో సభ్యత్వం రద్దుయినప్పటికీ ఐబీఆర్డీలో కొనసాగవచ్చు.

�బీఆర్డీలో రెండురకాల సభ్య దేశాలుంటాయి.

1) 1945, డిసంబరు 31 నాటికి ఉన్న స్థాపక సభ్య దేశాలు. వీటిలో భారత్ ఉంది.

2) సాధారణ సభ్యదేశాలు.

విధులు: 1) మధ్య ఆదాయ, పరపతి సామర్థ్యం ఉన్న అల్ప ఆదాయ దేశాలకు రుణాలను అందిస్తుంది.

ఆండియన్

ఎకానమీ

- 2) పెద్ద మొత్తంలో దీర్ఘకాలిక రుణాలు తక్కువ వడ్డిరేటుకు ఇస్తుంది.
- 3) అవినీతి వ్యతిరేక, సురక్షిత వలయానికి చెందిన సంస్థాగత సంస్కరణలను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- 4) విత్త సంక్షోభ సమయంలో సహాయం చేస్తుంది.

ప్రపంచ బ్యాంకు-భారతదేశం:

మొదటి రుణం: రైల్వే పునరావాసం కోసం 1948, నవంబరులో 34 మిలియన్ డాలర్లు తీసుకుంది.

తర్వాత రుణం: 104 కార్బూకలాపాలకు 27.1 బిలియన్ డాలర్ల మేరకు భారత్ రుణాలు పొందింది.

◆ కొవిడ్-19కు సంబంధించి సామాజిక సహాయం కోసం 400 మిలియన్ డాలర్లు, 'ప్రధానమంత్రి గరీబ్ కల్యాణ్' యోజన పథకం'లో 80 కోట్ల మందికి అదనపు రేషన్, తక్కణ నగదు బదిలీ కోసం 750 మిలియన్ డాలర్లు రుణాలు తీసుకుంది.

అంతర్జాతీయ అభ్యవ్యాధి సంస్థ (IDA): 1960లో ఏర్పాటు చేశారు. భారతదేశం ఇందులో సభ్యదేశం. దీనిని సాఫ్ట్ విండ్ లేదా సాఫ్ట్ లెండింగ్ ఆర్క్ ఆఫ్ వరల్డ్ బ్యాంక్ అంటారు. వెనుకబడిన, పేద దేశాలకు వడ్డి లేని దీర్ఘకాలిక రుణాలను అందిస్తుంది. వీటిని 30-40 సంవత్సరాల్లోపు చెల్లించాలి. దేశాలు తమ సొంత కరెన్సీలోనూ తిరిగి చెల్లించవచ్చు. అందుకే ఐదీఎను సాఫ్ట్ లోన్ విండ్ అని పిలుస్తారు. 2023 నాటికి ఏ దేశాల తలసరి ఆదాయం 1255 డాలర్ల కంటే తక్కువ ఉంటుందో ఆ దేశాలకు రుణాలు పొందడానికి అర్థాత ఉంటుంది.

భారతదేశం - షడీవ్:

- 1) 1960, సెప్టెంబరు 24న కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు ఓడరేవు సౌకర్యాల విస్తరణ కోసం రుణం పొందింది.
- 2) భారతీయ రైల్వే సరకు రవాణా సామర్థ్యం విస్తరణతో పాటు దుర్గాపుర్, కొయనా, కోర్కె విద్యుత్ కేంద్రాల ఏర్పాటుకు రుణం పొందింది.
- 3) బియాస్ - సట్లెజ్ నదీ వ్యవస్థ ఆనకట్టలు, కాలువల నిర్మాణ కోసం రుణం. 4) ఎడారి సాగు కోసం కాలువల నిర్మాణం, రాజస్థాన్ నీటిపారుదల వ్యవస్థ విస్తృతం పెంచేందుకు రుణం.
- 5) హరిత విష్ణువం, శ్వేతవిష్ణువం, పోలియో, టి.బి. నివారణకు సహాయం.

◆ 1961 నుంచి 2015 వరకు పొందిన మొత్తం రుణాలు 46 అమెరికన్ బిలియన్ డాలర్లు.

అంతర్జాతీయ విత్త కార్బ్యూరేషన్ (IFC): 1956, జూలై 20న ఏర్పడింది. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల్లో ప్రైవేటు రంగ పరిశ్రమలకు రుణ సదుపాయం అందిస్తుంది. బలమైన ప్రైవేటు రంగాన్ని అభివృద్ధి చేసేందుకు పెట్టుబడులను, సాంకేతిక నిపుణులను, సలహా సేవలను అందిస్తుంది. అందుకే దీన్ని 'ప్రైవేట్ ఆర్గ్ ఆఫ్ ది వరల్డ్ బ్యాంక్' అంటారు. అంతర్జాతీయ విత్త మార్కెట్లో బాండ్లు జారీ చేయడం ద్వారా ఖాద్యాల్లను నిధులు సమకూర్చుకుంటుంది. ఉదా: అమెరికా డాలర్ బెంచ్ మార్క్ బాండ్, లోకల్ కరెన్సీ బాండ్స్, 2014లో రూపీ బాండ్, మసాలా బాండ్లల ద్వారా భారత కంపెనీలకు ఖాద్యాల్లను విత్తాన్ని సమకూర్చుంది.

భారతదేశం - ఖాద్యాల్లను: 1) ఆర్థిక సమూహిత్వానికి తోడ్పు దేందుకు 20 మిలియన్ డాలర్లతో ఖాద్యాల్లను భారత్లో పెట్టు

బడులు పెట్టింది. 2) వాతావరణ మార్పులను సరిదిద్దడం కోసం పెట్టుబడులు 3) నీటికొరత ప్రభావాలను పరిష్కరించడం.

బిలపాక్సిక పెట్టుబడి హస్ట్ ఏజెస్ట్ (MIGA):

ఈది 1988లో ఏర్పడింది. అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల్లో విదేశీ పెట్టుబడులను ప్రోత్సహిస్తుంది. కరెన్సీ బదిలీలు, యుద్ధం, పోరాటణాలతి తదితర నష్టభయ సమయాల్లో విదేశీ పెట్టుబడిదారులకు బీమాను అందిస్తుంది.

పెట్టుబడి వివాదాల ఏర్పార్ట అంతర్జాతీయ కేంద్రం (ICSID):

1966, అక్టోబరు 14న విదేశీ పెట్టుబడిదారులు, వారికి ఆతిథ్యం ఇచ్చే అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాల మధ్య ఏర్పడే పెట్టుబడి వివాదాలను సమోద్య లేదా మధ్యవర్తిత్వం ద్వారా పరిష్కరించేందుకు ఈ సంస్నన స్థాపించారు.

భారతదేశం - ఐసీఎస్ఎడీ: దీనికి సంబంధించిన సమావేశంలో భారతదేశం సంతకం చేయలేదు. కారణం ఈ కన్యాన్నన నియమాలు అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు అనుకూలంగా ఉండటమే.

స్వా డెవలప్మెంట్ బ్యాంక్ / బ్రెక్స్ డెవలప్మెంట్ బ్యాంక్:

ప్రపంచ జనాభాలో సగం జనాభా బ్రిక్స్ దేశాల్లో ఉన్నప్పటికే వాయిదా ఉపాయాలో మాత్రం 15% కంటే తక్కువ ఉపాయాలో ఉంది. అందుకే ప్రపంచ బ్యాంకుకు ప్రత్యామ్నాయంగా కొత్త అభివృద్ధి బ్యాంకును 2015లో రఘ్యాలో జరిగిన సమావేశంలో ఏర్పాటు చేశారు. దీని ప్రధాన కేంద్రం షాంషై (షైనా)లో ఉంది. ఇటీవల (2023) 6 కొత్త దేశాలను బ్రిక్స్లో చేర్చారు. అవి అర్జైంటీనా, ఈజిప్టు, ఇధియోపియా, ఇరాన్, సౌది అరెబియా, యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్. ప్రస్తుత అధ్యక్షుడు మార్కైస్ ట్రోయోజో (బ్రెజిల్). బ్రిక్స్ దేశాల్లో BOP సమస్యలు ఎదురైనప్పుడు స్వల్పకాల గ్రహ్యత్వ సర్వుబాటుకు

2015లో కాంటింజెంట్ రిజర్వ్ అరేంజ్మెంట్ (CRA) ను ఎర్పాటు చేశారు. దీనిని 100 బిలియన్ డాలర్లతో ఎర్పాటు చేశారు. దీనిలో చైనా 41%; బ్రెజిల్, ఇండియా, రష్యాలు

ఆసియా అభివృద్ధి బ్యాంకు

18%; దక్కిణాఫ్రికా 5% వాటా కలిగి ఉంటాయి.

ఆసియా అభివృద్ధి బ్యాంకు (ADB): 31 సభ్యదేశాలతో 1966లో ఎడీబీని ఎర్పాటు చేశారు. ఇండియా కూడా ప్రారంభ సభ్య దేశం. 2019 నాటికి సభ్య దేశాల సంఖ్య 68కి పెరిగింది. ఇందులో 49 దేశాలు ఆసియా - హసిఫిక్, 19 దేశాలు బయట ప్రాంతాల నుంచి ఉన్నాయి. దీని ప్రధాన కేంద్రం ఫిలిప్పీన్స్‌లోని మండలాయాంగ్‌లో ఉంది. ప్రస్తుత అధ్యక్షుడు మసత్తుజు అసకవా (జపాన్). భారత ప్రారంభ సభ్యదేశం, 4వ అతిపెద్ద వాటాదారు.

ఆసియన్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రాక్చర్ ఆస్ట్రోస్ట్రోమెంట్ బ్యాంక్ (AIIB): ఆసియా - హసిఫిక్ ప్రాంతంలో ఆవస్థాపన సదుపాయాల అభివృద్ధికి చైనా ప్రతిపాదన ఆధారంగా 2014లో ఈ బ్యాంకు ప్రారంభ మైంది. 2016 నాటికి సభ్యదేశాలు 57. భారత కూడా సభ్య దేశమే. 2020 నాటికి సభ్యదేశాలు 103కి పెరిగాయి. అమె

రికా, జపాన్ సభ్యత్వం తీసుకోలేదు. ఏషపబీ ప్రధాన కార్యాలయం బీజింగ్ (చైనా)లో ఉంది. దీని అధ్యక్షుడు జిన్ క్యున్ (చైనా).

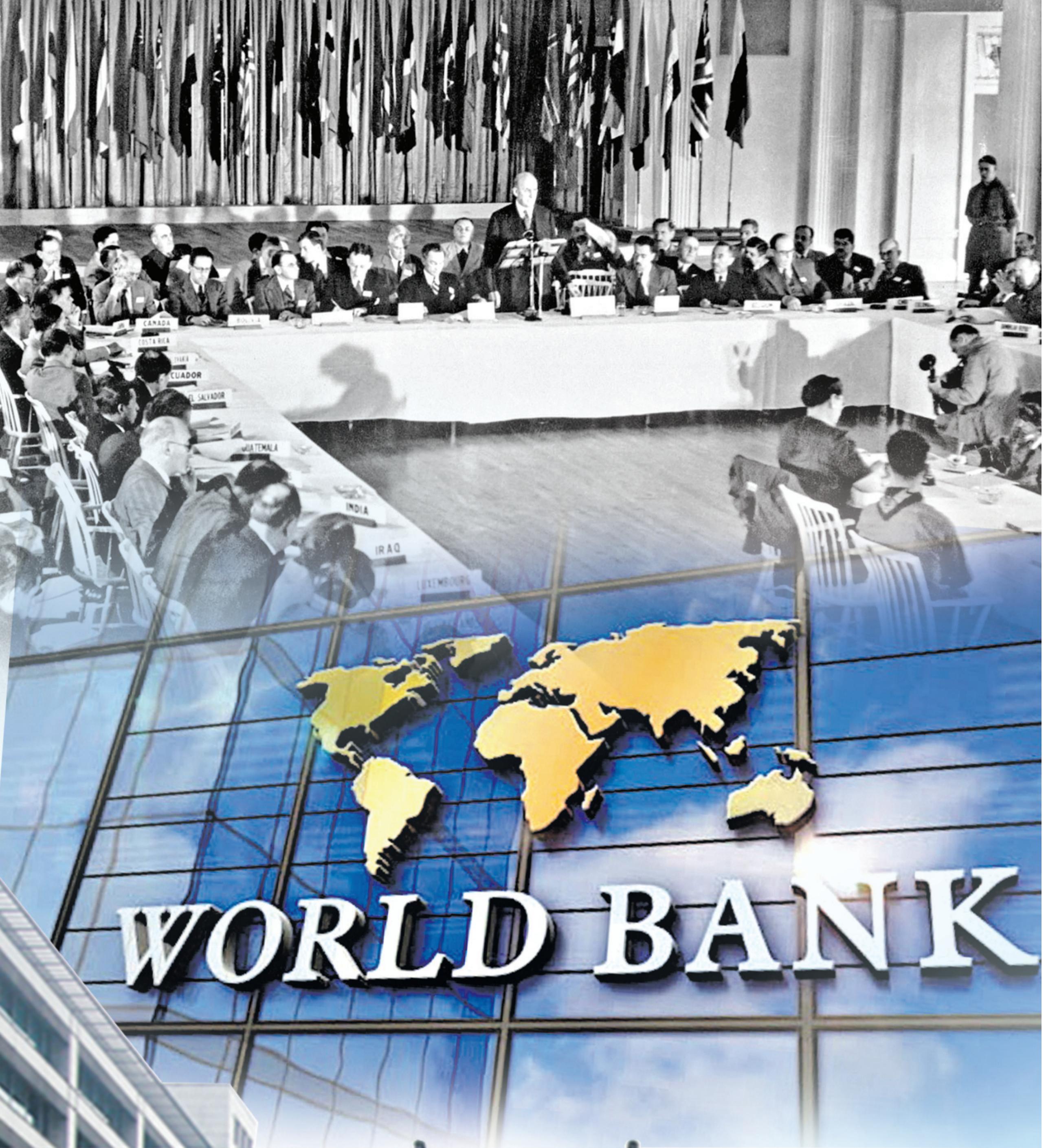
ఆర్థికాన్సెట్స్ ఫర్ ఎక్సామెన్స్ కోపరేషన్ అండ్ డెవలప్మెంట్

(OECD): దీనిని 1947లో ఏర్పాటు చేశారు. 1960లో అమెరికా, కెనడాలు, 1964లో జపాన్ చేరాయి. దీనిలో భారత, చైనా సభ్య దేశాలు కావు. దీని ప్రధాన కేంద్రం పారిస్, సభ్య దేశాల సంఖ్య 38. అధ్యక్షుడు మధియాన్ కోర్టాన్.

యూరోపియన్ బ్యాంక్ ఫర్ రీకన్స్ట్రక్షన్ అండ్ డెవలప్మెంట్

(EBRD): ఇది 1991లో ఏర్పడింది. దీనిలో 71 సభ్య దేశాలున్నాయి. 2018 నుంచి భారత్ సభ్యత్వం పొందింది. ప్రధాన కేంద్రం లండన్. అధ్యక్షుడు ఒడిలే రెనాడ్ బస్ట్.

ADVT

ASIAN DEVELOPMENT BANK

